

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:2010/42 (Siyasi Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı:2013/90

Karar Günü:28.5.2013

R.G. Tarih-Sayı:29.06.2013-28692

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Türkiye Komünist Partisinin 2009 yılı kesin hesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Türkiye Komünist Partisi 2009 yılı kesin hesabının ilk incelemesi sonucunda, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, 28.5.2013 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Türkiye Komünist Partisinin, Anayasa Mahkemesine verdiği 2009 yılı kesin hesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren Raportör Zekeriya AYDIN tarafından hazırlanan esas inceleme raporu, Anayasa ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde, Partinin 2009 yılı gelirleri toplamının 1.254.497,99 TL, giderleri toplamının 1.246.541,52 TL olduğu ve 7.956,47 TL'nin nakit mevcudu olarak 2010 yılına devrettiği anlaşılmaktadır.

Türkiye Komünist Partisi 2009 yılı kesin hesabının gelir ve gider rakamlarının yukarıda açıklanan tutarlardan oluştuğu, bu haliyle partinin 2009 yılı kesin hesabının doğru, denk ve 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının kayıtlarında Partinin Adana, Adıyaman, Amasya, Ankara, Antalya, Artvin, Aydın, Balıkesir, Bilecik, Bolu, Burdur, Bursa, Çanakkale, Çorum merkez ilçe, Denizli, Diyarbakır, Edirne, Erzincan, Eskişehir, Gaziantep, Gümüşhane, Hatay, Isparta, Mersin, İstanbul, İzmir, Kars, Kayseri, Kırklareli, Kırşehir, Kocaeli, Konya, Kütahya, Manisa, Muğla, Nevşehir, Niğde, Ordu, Rize, Sakarya, Samsun, Sinop, Tekirdağ, Tokat, Trabzon, Tunceli, Uşak, Van, Zonguldak, Aksaray, Bayburt, Karaman, Kırıkkale, Bartın, Ardahan, Iğdır, Yalova, Karabük, Kilis, Osmaniye ve Düzce teşkilatlarının faal olduğu görülmektedir.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının kayıtlarına göre Partinin 60 il, 264 ilçe ve 166 beldede teşkilatı bulunmaktadır.

Partinin faaliyetini sürdürdüğü Genel Merkez, 60 il, 264 ilçe ve 166 beldeye ait yerlerin kira ve mülkiyet durumları ile Genel Merkez, il, ilçe ve belde başkanlıklarının faaliyet gösterdiği yerlerin kime ait olduğunun ve 2009 yılı aylık/yıllık kira tutarlarının tablo olarak belirtilmesi ve kiralanan yerlere ait ödemelerinin nasıl yapıldığının bildirilmesi istenmiştir.

Parti yetkilileri istenen bilgileri tablolar halinde göndermişlerdir. Parti yetkililerinin gönderdiği belgelerin incelenmesinde, kira gideri olan yerlerin kira tutarının belirtildiği, bazı ilçe ve

belde örgütlerinin il örgütlerinin binasını kullandıkları, bazı teşkilatların diğer teşkilatların yerini kullandığı, ancak Adıyaman ili Samsat ve Tut ilçesi, Aksaray ili Sarıyahşi ve Eski ilçesi, Amasya ili Gümüşhacıköy ve Hamamözü ilçesi, Ankara ili Çamlıdere, Gölbaşı ve Kazan ilçesi, Ardahan ili Damal ilçesi, Artvin ili Arhavi ilçesi, Bayburt ili Aydıntepe ilçesi, Bolu ili Yeniçağa ilçesi, Burdur ili Karamanlı, Kemer ve Altınyayla ilçesi, Çanakkale ili Eceabat ilçesi, Edirne ili Havsa ve Enez ilçesi, Eskişehir ili İnönü ve Mahmudiye ilçesi, Gaziantep ili Araban ilçesi, Gümüşhane ili Köse ve Torul ilçesi, Hatay ili Belen ilçesi, Iğdır ili Tuzluca ilçesi, Karaman ili Ayrancı ilçesi, Kırıkkale ili Merkez ilçe, Keskin ve Sulakyurt ilçesi, Kırıkkale ili Kofçaz ve Pehlivan köy ilçesi, Manisa ili Ahmetli, Gölarmara ve Köprübaşı ilçesi, Mersin ili Mut ve Aydıncık ilçesi, Niğde ili Çamardı ilçesi, Rize ili Çamlıhemşin ve Güneysu ilçesi, Samsun ili Çarşamba, Havza ve Yakakent ilçesi, Sinop ili Ayancık ilçesi ile Aksaray ili Boğazköy ve Eşmekaya beldeleri, Gaziantep ili Elif beldesi, Gümüşhane ili Salyazı beldesi, Kırıkkale ili Hacılar, Hasandede, Konur, Güzelyurt beldeleri, Manisa ili Gökçaya beldesi, Niğde ili Bademdere beldesi, Samsun ili Dikbıyık, Çınarlık ve Ilıca belde örgütlerinin başka örgütün binasını kullanmadığı, buralarda partinin mülkü olmadığı ve kira ödemesi de yapılmadığı görülmüştür.

Siyasi partilerin faaliyetlerini yürüttükleri genel merkez, il, ilçe veya belde başkanlıklarına ait binaların ya kendi mülkü veya kira olması gerekir. Şayet parti yetkililerine ait binalarda siyasi parti faaliyette bulunuluyor ise (il, ilçe veya belde teşkilatının faaliyette bulunduğu binalar) bu takdirde kira sözleşmesi düzenlenerek isabet eden tutarın partiye bağış olarak kaydedilmesi gerekir.

Partinin adları sayılan ilçe ve belde teşkilatı bulunan yerlerle ilgili her hangi bir gelir ve gider bildirilmemiştir.

Partinin ilçe ve belde örgütleri faaliyette olduğuna göre, bu yerlerin en azından yönetim giderlerinin (kira, su, elektrik, telefon, kırtasiye vb.) olması gerekir. Yönetim giderlerinin hesaplarda görülmemesi kayıt dışı gelir ve gider oluşturulmuş olduğunu göstermektedir. Bu durumda 2820 sayılı Kanun'un 69. maddesindeki bir siyasi partinin bütün gelirlerinin, o siyasi partinin tüzel kişiliğinin adına elde edileceği ile aynı Kanun'un 70. maddesindeki bir siyasi partinin bütün giderlerinin o siyasi partinin tüzel kişiliğinin adına yapılacağı hükmüne aykırı davranılmıştır.

Mahkemeye hesap verilebilir şekilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması, hesabın dışında gelir ve gider oluşturulması, inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olduğundan 2820 sayılı Kanun'un 111. maddesinin (c) fıkrasına istinaden gerekli işlemlerin yapılmasını temin için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması gerekir.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezinin gelirleri 211.929,71 TL olarak gösterilmiştir.

Bunun 208.230,06 TL'si il örgütlerinden Genel Merkeze aktarılanlardan ve 3.699,65 TL'si önceki yıldan devreden nakit mevcudundan oluşmaktadır.

Parti genel merkezinin 2009 yılı defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerinin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti il örgütlerinin gelirleri 1.042.568,28 TL olarak gösterilmiştir.

Bunun 858.050 TL'si aidat gelirlerinden ve 184.518,28 TL'si genel merkezden aktarılanlardan oluşmaktadır.

Parti il örgütlerinin 2009 yılı kesin hesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezinin giderleri 203.973,24 TL olarak gösterilmiştir.

Bunun 3.225,11 TL'si elektrik gideri, 120 TL'si yakıt gideri, 16.109,85 TL'si diğer giderler ve 184.518,28 TL'si il örgütlerine gönderilen tutarlardan oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezinin 2010 yılına devreden nakit mevcudu 7.956,47 TL'dir.

Parti Genel Merkezinin 2009 yılı defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti il örgütlerinin giderleri 1.042.568,28 TL olarak gösterilmiştir.

Bunun 749.096,50 TL'si kira giderleri, 9.159,49 TL'si telefon giderleri, 8.378,64 TL'si su giderleri, 13.467,44 TL'si elektrik giderleri, 4.590,70 TL'si yakıt giderleri, 49.645,45 TL'si diğer giderler ve 208.230,06 TL'si Genel Merkeze aktarılanlardan oluşmaktadır.

Parti il örgütlerinin 2009 yılı kesin hesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Partinin 2009 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede, değeri yüz Türk Lirasını aşan taşınır mal, menkul kıymet ve her türlü hak ile taşınmaz mal ediniminin olmadığı anlaşılmaktadır.

IV- SONUÇ

Türkiye Komünist Partisinin 2009 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

1- Partinin 2009 yılı kesin hesabında gösterilen 1.254.497,99 TL gelir, 1.246.541,52 TL gider ile 7.956,47 TL nakit devrinin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

2- Mahkemeye hesap verilebilir şekilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması, hesabın dışında gelir ve gider oluşturulması, inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olduğundan Kanun'un 111. maddesinin (c) fıkrasına istinaden gerekli işlemlerin yapılmasını temin için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına,

28.5.2013 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Esas Sayısı:2010/42 (Siyasi Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı:2013/90

Başkanvekili

Serruh KALELİ

Üye

Mehmet ERTEN

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye

Zehra Ayla PERKTAŞ

Üye

Recep KÖMÜRCÜ

Üye

Burhan ÜSTÜN

Üye

Engin YILDIRIM

Üye

Nuri NECİPOĞLU

Üye

Hicabi DURSUN

Üye

Celal Mümtaz AKINCI

Üye

Erdal TERCAN

Üye

Muammer TOPAL

Üye

Zühtü ARSLAN

Üye

M. Emin KUZ